

Alimenty

Czym są alimenty, kto i w jakich sytuacjach może je otrzymać?

Alimenty są świadczeniem wypłacanym regularnie i obligatoryjnie mającym zapewnić uprawnionej do nich osobie środki utrzymania a także w miarę potrzeby środki wychowania. O możliwości otrzymania świadczenia alimentacyjnego decydują:

- ze strony uprawnionego – brak środków finansowych na zaspokojenie uzasadnionych potrzeb,
- ze strony zobowiązanego – możliwości zarobkowe i majątkowe umożliwiające wypłacenie świadczenia (alimentów).

Alimenty przysługują: krewnym w linii prostej i rodzeństwu, małżonkom, dzieciom, które nie są jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, a także kobiecie w ciąży w okresie oczekiwania na dziecko i w okresie trzymiesięcznym po porodzie (od ojca dziecka).

Czy istnieje jakaś kolejność osób zobowiązanych do alimentów?

Obowiązek alimentacyjny obciąża kolejno:

- zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem,
- jeśli jest kilku zstępnych lub wstępnych obowiązek alimentacyjny obciąża bliższych stopniem przed dalszymi,
- jeśli krewni są w tym samym stopniu pokrewieństwa obowiązek alimentacyjny obciąża ich w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym,
- obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu lub unieważnieniu małżeństwa albo po orzeczeniu separacji, wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.
- rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.
- jeżeli jedno z rodziców nie żyje, obowiązek ponoszenia w całości ciężarów związanych z utrzymaniem i wychowaniem dziecka spoczywa na drugim z rodziców.

Nie jest związany z kolejnością przewidzianą w kodeksie rodzinno-opiekuńczym obowiązek alimentowania zarówno pasierba jak i ojczyma/macochoy. Jeżeli jeden z małżonków przysposobił dziecko drugiego małżonka, przysposobienie nie ma wpływu na obowiązek alimentacyjny między przysposobionym a tym drugim małżonkiem i jego krewnymi. Jeśli skutki przysposobienia polegają wyłącznie na powstaniu stosunku między, przysposabiającym a przysposobionym, obowiązek alimentacyjny względem przysposobionego obciąża przysposabiającego przed wstępnymi rodzeństwem przysposobionego, a obowiązek alimentacyjny względem wstępnych i rodzeństwa obciąża przysposobionego dopiero w ostatniej kolejności.

Czy dziecko może żądać alimentów od ojczyma, a ojczym od pasierba?

Dziecko może żądać świadczeń alimentacyjnych od męża swojej matki, nie będącego jego ojcem, jeżeli odpowiada to zasadom współżycia społecznego. Takie samo uprawnienie przysługuje dziecku w stosunku do żony swego ojca, nie będącej jego matką.

Natomiast mąż matki dziecka, nie będący jego ojcem, może żądać od dziecka świadczeń alimentacyjnych, jeżeli przyczynił się do wychowania i utrzymania dziecka, a żądanie jego odpowiada zasadom współżycia społecznego. Takie samo uprawnienie przysługuje żonie ojca dziecka, nie będącej matką dziecka.

Kiedy kobieta w ciąży może uzyskać alimenty od ojca dziecka ?

Kobiecie w ciąży przysługuje zwrot wydatków poniesionych w związku z ciążą i porodem, pod warunkiem, że ojciec dziecka nie jest jej mężem (rodzice dziecka nie są w związku małżeńskim). W tej sytuacji kobieta w ciąży może wystąpić z powództwem do sądu i domagać się od ojca dziecka pokrycia kosztów związanych z ciążą i porodem. Do kosztów tych zaliczyć można opiekę lekarską i położniczą, zakup wyprawki dla dziecka itp. W przypadku gdy w wyniku ciąży lub porodu matka musiała ponieść inne niezbędne koszty lub straty majątkowe, wówczas może zażądać aby ojciec dziecka pokrył część wydatków lub strat przez nią poniesionych.

Kolejne roszczenie polega na zobowiązaniu ojca dziecka do zwrotu kosztów utrzymania matki dziecka w trzymiesięcznym okresie porodu. Zobowiązanie to z ważnych powodów może zostać przedłużone np. zły stan zdrowia matki, zły stan zdrowia dziecka wymagający stałej pieczy ze strony matki.

Jeśli wskutek ciąży lub porodu matka poniosła inne konieczne wydatki albo straty majątkowe, może ona żądać, aby ojciec dziecka pokrył odpowiednią część tych wydatków lub strat. Roszczenia powyższe przysługują matce także w wypadku, gdy dziecko urodziło się nieżywe. Wydatki oraz koszty obciążają nie tylko ojca, ale również matkę dziecka. Przyczynianie się ojca dziecka do pokrycia wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu zależy od rzeczywistych i koniecznych w danym wypadku wydatków oraz kosztów, a także od możliwości zarobkowych i majątkowych rodziców dziecka.

Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech. Niezaspokojone potrzeby uprawnionego z czasu przed wniesieniem powództwa o alimenty sąd uwzględnia zasądzając odpowiednią sumę pieniężną. W uzasadnionych wypadkach sąd może rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

Za jaki okres wstecz można domagać się alimentów?

Roszczenie o świadczenia alimentacyjne przedawnia się z upływem trzech lat w związku z czym można żądać pieniędzy za okres nie dłuższy niż trzy lata wstecz od daty złożenia pozwu. Roszczenia matki dziecka pozamałżeńskiego przedawniają się w analogicznym okresie do roszczeń alimentacyjnych tj. z upływem 3 lat, licząc od daty porodu.

Czy kwestię płacenia alimentów można załatwić poza sądem?

Tak. Jeśli strony są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia, mogą dobrowolnie zawrzeć umowę w której określą kwotę, termin i sposób płacenia alimentów. Umowę taką należy sporządzać w formie pisemnej, najlepiej w formie aktu notarialnego, przy czym ważne jest aby akt notarialny zawierał oświadczenie osoby zobowiązującej się do poddania się egzekucji. W takim przypadku akt notarialny jest tytułem egzekucyjnym. Jeśli osoba zobowiązana uchyliła się od płacenia alimentów, wówczas wierzyciel składa w sądzie rodzinnym przedmiotowy akt notarialny (oryginał) wraz z wnioskiem o nadanie mu klauzuli wykonalności. W postępowaniu o nadanie klauzuli sąd nie bada merytorycznie czy alimenty są zasadne czy nie. Nadana przez sąd notarialnej umowie o alimenty klauzula wykonalności jest tytułem wykonawczym i uprawnia ona do egzekucji komorniczej z aktu notarialnego bez przeprowadzania rozprawy sądowej.

Czy i po jakim czasie możliwe jest podwyższenie/obniżenie alimentów?

Nie ma żadnego ograniczenia czasowego w zakresie podwyższenia alimentów. Jeżeli po wydaniu przez sąd orzeczenia w sprawie alimentów wzrosną usprawiedliwione potrzeby osoby uprawnionej (np. zachoruje, straci pracę), nie ma przeciwwskazań, aby żądać podwyższenia alimentów. Również osoba zobowiązana może domagać się obniżenia albo uchylenia obowiązku alimentacyjnego, jeżeli jej sytuacja majątkowa uległa zmianie.

Komu przysługują alimenty z funduszu alimentacyjnego?

Fundusz alimentacyjny ma zabezpieczyć dzieci uprawnione do alimentów, a nie osoby dorosłe. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej: do ukończenia 18 roku życia, a w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej to do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny nie przekroczy kryterium dochodowego, które wynosi 900,00zł netto na osobę w rodzinie (na okres zasiłkowy 2021/2022). Aby fundusz alimentacyjny wypłacił świadczenie alimentacyjne, alimenty od rodzica muszą być przyznane przez sąd lub zatwierdzone przez sąd. Warunkiem skorzystania z funduszu jest bezskuteczność egzekucji.

Starosta Jarosławski zaprasza mieszkańców do korzystania z darmowej pomocy prawnej, w tym także z mediacji

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i nieodpłatna mediacja przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającej innych osób w ciągu ostatniego roku

Zapisy: tel. (016) 624 62 62 w dni robocze w godz. 7.00 do 15.00

e-mail: kontrola@powiat.jaroslaw.pl

Artykuł publikowany jest w ramach edukacji prawnej prowadzonej na rzecz mieszkańców Powiatu Jarosławskiego przez Starostę Jarosławskiego

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

